

Wim Verhagen over het vertrek van Abraham Rood (niet gedateerd
bron: Archief Museum Hoeksche Waard, nr. 2158D

Wim (Willem Cornelis) Verhagen, geboren 20.03.1901 te Oud-Beijerland overleden 13.04.1986 te Oud-Beijerland, ongehuwd (ouders: Willem Cornelis en Maaïke van den Anker). Wim Verhagen, goede bekende van Abraham Rood en de vrienden van Elias Rood:, Arie Duifhuizen en gingen met de familie mee tot Loods 24 in Rotterdam.

HIJ KON NIET ANDERS

In 1787 was “een der schoonste dorpen van het Koninkrijk”, zoals een historicus uit die dagen in een aardrijkskundige encyclopedie Oud-Beijerland beschreef, het bloedige toneel van een oproer. Patriotten en Prinsgezinden bevochten elkaar letterlijk “te vuur en te zwaard”. Ruiten werden ingegooid, inboedels vernield, er werd geschoten en met stenen gegooid, de lijken werden aan de galg te kijk gehangen, gevangenen werden weggevoerd, er werd gestolen en geplunderd zodat de dichter later zingen kon:’t Leed weinig in de nood van Nederland,
voor dezen
Maar moest in ‘t jongst krakeel
Een prooi der plond’ring weezen.

Van 1940 tot mei 1945 was het weer een “prooi der plondering”, nu niet in eerste instantie geteisterd door andersdenkende landgenoten. maar door het nazie-monster van net over de grenzen dat al zeven jaar lang in eigen land de kracht zijner wreedheden zo suggestief ten toon had gespreid en dat met welgenoegen en applaudisserende instemming van miljoenen andere moffen, zijn ongekende bestialiteiten bot vierde op het andere deel van Duitsland: Socialisten, Communisten, Zigeuners, homofielen, zogenaamde asocialen, joden en nog vele andere groeperingen in de samenleving. Voor ieder “Untermensch” lagen de sterren gründlich klaar; De sterren aan de hemel van de hel.
Vooral de joden waren het bereden stokpaard onder de laarzen. Gesystematiseerd en gesystematiseerder gingen ze. Uit heel Europa en voor altijd ook uit Oud-Beijerland en voor altijd.

Ze waren 39 in getal; 32 hunner werden in Auschwitz en Sobibor vermoord, Wat in 1787 daar in de Voorstraten en op de dijk gebeurde en als “bloedig oproer” in de geschiedenis verdrong, was een kinderspelletje bij die bewuste moordpartijen in 1942 en later. Ja, het was in 1942 dat de eerste Beijerlandse Joden via dezelfde Voorstraten en die dijk naar de abattoirs werden geleid. En we hebben ze, in zekere zin, laten gaan. We waren naïef. Later bleek dat de werkelijkheid ook ruimte heeft voor de perverse fantasieën. We konden en kunnen het niet geloven. Verzet waar mogelijk, is er in ruime mate gepleegd: distributiekantoren beroofd, bevolkingsregister laten onderduiken, geprobeerd piloten van geallieerde vliegtuigen uit Duitse klauwen te houden, papieren vervalst, kolenvoorraden onder de bevolking laten verdwijnen voordat de Duitse roofzucht hier een kans kreeg, maar aan de joden is, vooral in de beginperiode, eigenlijk weinig of niets gedaan. Ze zijn door sommigen betreurd en na de bevrijding in de traditionele kerkdiensten herdacht. Maar ze waren en bleven weg, vernietigd in een bijna perfecte pogrom. 6 miljoen is statistiek, 4 een tragedie hoorde ik iemand tijdens de vier-mei-herdenking van 1982 vertellen. Ik zie ze weer alle vier voor me.

Abraham Rood was slager in Oud-Beijerland en een goeie. Terecht trots op de kwaliteit van het vlees dat hij verkocht, zie ik hem weer in de winkel bezig. We mochten elkaar. Druk redenerend en tegelijkertijd ontwapenend door zijn vrolijk tintelende ogen in zijn rond gezicht, bracht hij leven in de zaak. Om vlees te halen ging ik niet alleen naar de slager, maar ook naar Bram. Hij was altijd blij als hij me zag. Z'n vrouw Bets was kalmer, rustiger van aard, realistischer ook. Haar vrouwelijke intuïtie had de toekomst allang begrepen, dat zag ik wel bij het afscheid. Beiden waren ze trots op de kinderen, Vrouwke en Eli. Eli hielp al in de slagerij. Op veertien augustus 1942 gingen ze. De familie Rood moest zich die avond melden op zo'n industrieterrein in Rotterdam vlak bij de Rosestraat, waar het eindpunt van de stoomtram was. De tram zelf was van Goudswaard gekomen en stopte op de Molendijk, vlak voor de woning van Rood.

“Naar de eindhalte van het leven”, stond onzichtbaar, maar nauwkeurig door m'n gevoel afgetast, in vreemde gotische letters op de locomotief boven de machinist geschreven. Ik zag het. Waarom heb ik na de laatste handdruk, de laatste machteloze blikken, lang en hevig huilend door de straten van Rotterdam-Zuid gestrompeld? Tegen beter weten in hoopten we toch nog op weerzien, klampten we ons wantrouwend vast aan de bevolen beloften van de Übermensch.

Het was nog vroeg in de oorlog en zij behoorden tot de eersten. De deportaties waren net op gang gekomen.

Rood zelf was zelfs in de heilige overtuiging, dat hij in Polen te werk gesteld zou worden en in zijn vrije tijd een kaartje kon leggen zoals hij dat thuis ook zo graag had gedaan. “Wim, ik zal je gauw schrijven en dan laat ik je weten of ik een goeie kaart krijg”.

In 1980 was ik bezoeker van het ‘museum’ Auschwitz-Birkenau. Bij elke stap heb ik aan hen gedacht, zag ik ze weer tot leven komen, in deze ‘schatkamer’ van de geschiedenis. Ik zag het trammetje weer stoppen op de Molendijk, ik zag me wuiven en huilen in Rotterdam. Hier was dus het einde van de rails, hier hebben ze voor het laatst geleden en van hier nam ik hen -en m'n vele joodse vrienden van destijds- weer mee, voor altijd, is m'n hart.

In de hongerwinter van 1944 heb ik vaak aan hen gedacht. Op het eiland redde men het wel zich in leven te houden. Er was nog wel aan voedsel te komen. Uitgehongerde Rotterdamse kinderen die het eiland hadden weten te bereiken, konden hier hun magen vullen en nog wel wat meenemen naar huis bovendien. Want daar lag het probleem: aardappelen en tarwe waren we wel, maar hoe kreeg men dat voedsel door de scherpe controles in de stad bij de hongerende familie? Een tante die in een bovenwoning aan de Merwehaven bij Schiedam haar ouders en zes joden moest verzorgen en aan het eten houden, moest toch ook geholpen worden. Zij hebben het alle zes overleefd. Die 31 joden uit Oud-Beijerland joden niet. Met al dat eten in die hongerwinter voor het grijpen, dachten we aan hen. Waar zouden ze zijn? We hoorden niets, geen brieven, niets: konden we maar helpen - zouden ze ook hongerden?

Ze waren toen al twee jaar dood, vergast in Auschwitz en Sobibor, zo bleek later.

.....

Willem Cornelis Verhagen